Kronikk / FVN

Frykten for det Fantastiske

Av
Per Fronth
Kunstner
Ateliér No 10
21. januar 2018

Er det mulig å rettferdiggjøre en satsning på 530 millioner norske kroner til et kunstmuseum i en falleferdig, bevaringsverdig kornsilo fra 1935?

Det er et svimlende beløp for de aller fleste, faktisk ganske ufattelig - og ikke ulikt mye av det dagens samtidskunst kan være for mange; truende og irriterende fordi vi ikke forstår noe som helst. Eller aldeles givende, for andre - nettopp og fordi vi ikke forstår noe som helst.

Likevel gjør den noe med oss, kunsten, når den er god, når den trenger gjennom. Når vi åpner oss opp for det kjente kjære såvel som det ukjente ulne.

Det er til syvende og sist et verdivalg. Hva vektlegger vi egentlig når vi bygger oss selv, våre eldre og våre barn? Hva skal vi med oss selv om vi ikke higer etter å løfte oss sammen opp og frem? Det gjør vi bl.a. gjennom utdanning, forskning, gründervirksomhet, ingeniørsatsning, filosofi - og kunst og kultur.

Vi bygger landet på denne måten. Denne satsningen koster penger - og innsats av oss alle til felleskapet. Vi investerer enorme summer i oss selv, og i hvem vi ønsker å være. Og vi gjør det i konkurranse med resten av verden, vi bygger og innstiller verdier i oss om toleranse, respekt og likeverd. Vi har monetær kapital og vi har kulturell kapital - begge deler kreves i dette samspillet.

Det siste jeg ønsker, som fri og uavhengig kunstner, er offentlig sløsing av felleskapets ressurser. Men her ser jeg oppriktig en investering vi og våre barnebarn kommer til å bære fruktene av lenge etter vår generasjon tar kvelden. En før & etter virkelighet.

I sum er Kunstsilo-prosjektet en helt unik historisk mulighet som byr seg frem for byen og landet. Arkitektene Mestres Wåge fra Barcelona har nøysomt og respektfullt tegnet bygget om fra en vernet kornsilo til et spektakulært samtidsmuseum av internasjonalt format, med SKMU og den kontinuerlig styrkede Tangen-samlingen under samme tak.

Blir museumsbygget i siloen en realitet vil dét i seg selv være et fantastisk trekkplaster for publikum, lik nyåpnede Louvre, Abu Dhabi nå allerede er. Igjen, arkitekturen løfter kunsten frem. Kunstnerisk gir det et enormt potensiale når 4000 nye m2 venter på å begeistre, forundre, irritere - og engasjere.

Det igjen vil tiltrekke kunstnere av internasjonalt format slik Kilden fyller konserter av Herbie Hancock, lokale Spinndans-forestillinger og Les Misearables -oppsetninger.

Det tar tid å bygge et menneske. Det vil ta tid å bygge Kunstsiloen til en del av oss.

Jeg tror vi i ettertid vil oppleve satsningen på Kilden, Kunstsiloen, Kulturskolen, Fylkesmuseet på Odderøya som " vårt slekstledds storverk", ordene Kong Haakon 7. valgte under åpningen av Bergensbanen i 1909. Da hadde banen kostet et helt statsbudsjett - og den går ennå, minutt for minutt.

Pengevekten for prosjektets ambisjoner er absolutt et tungt løft for en by som Kristiansand. Men vi er jo ikke alene. Dette er et spleiselag. Kristiansand Kommune bidrar med 50 Mill., Agder fylkeskommuner kanskje med 30 Mill., Tangen-stiftelsen AKO 20 Mill, Private aktører 30 Mill, Salg av SKMU bygget til Cultiva 35 Mill. kroner.

Fredag 19. januar bevilget stiftelesesstyret i Cultiva, med forbehold, et tilskudd på 100 Mill. til Kunstsiloen. En kalkulert, og modig avgjørelse som flytter presset direkte over på politikerene i fylkeskommunene. Nå må de svare på utfordringen. Hundre millioner er selvfølgelig en lettelse å få nå for Adm Dir Reidar Fuglestad i oppoverbakken for finansieringen, men også et tyngende og krevende ansvar. Forholdet kompetanse, innhold, formidling, besøkstall, inntjeningsevne og driftstilskudd vil være utrettelige og sentrale komponenter i hverdagen til alle involverte.

Derfor må ambisjonene for Kunstsiloen justeres i møte med den nye tidsånden og et fremtidig foranderlig publikum. Det er et spek-krav for suksess.

SKMU´s nye visjoner må ta inn over seg at høye besøkstall og god inntjeningsevne ikke er sammenfallende med forringet kvalitet på hverken kunst eller program; slik kunstverdenen, og deres ypperstepreister, kuratorene, ofte får lov til å definere i sin virkelighet. Kunst er ikke en målbar størrelse slik et 100- meters løp er. Defineringen av kvalitet i kunstverdenen er likevel oftest basert på skjønn - og øredøvende konsensus. Det har gitt publikum en forståelse av at kunstfeltet er smalt - og for de spesielt inviterte. Og det er ikke mye sexy! Kvalitet på kunst må og skal være styrende, men den er ikke universell, den er foranderlig.

Med andre ord, SKMU som en fremtidig inkluderende institusjon, må utvide horisonten for hva som er kvalitet. Den nye sjefskuratoren og det nye regimet må ha nese for og insistere på at kunstverdenen har langt mer å by på enn hva akademia har lært dem å forfekte.

Slik kan Kunstsiloen bli et kraftverk utenfor hovedstadens tyngdepunkter for Norge som kulturnasjon. Og det gir begrepet innenfor og utenfor en helt ny mening. Det faktum at vi er lokalisert utenfor Oslo, Berlin, Beijing og New York gir identitet og styrke.

Tilbake i min tid som kunstner i New York mønstret Guggenheim muséet i 1998 utstillingen *The Art of the Motorcycle*. Den var den mest besøkte utstillingen i museet noensinne. Utstillingen skapte rabalder og bølger i det politisk-korrekte kunstmiljøet. Den fikk overveldende positive, men også enkelte negative kritikker bl.a knyttet til sponsorater. Utstillingens kuratorer Krens, Falco og Guilfoyle redefinerte totalt hva et kunstmuseum kunne tillate seg å være og åpnet opp for innovativ programmering.

Allerede idag utfordrer Kunstsiloen oss; vårt mot og vår fremtidstro. På å satse på oss selv - på vår tid og våre kjerneverdier.

- Det finnes malere som forandrer Solen til en gul dott, men det finnes andre, som takket være deres talent og intelligens, forandrer en gul dott om til Solen, uttalte Pablo Picasso en gang.

Litt av en livskunstner. Han forstod aldri frykten for det fantastiske.

Ikke jeg heller håper jeg.

Derfor er svaret mitt: Ja!